

BEROEPSBELANGEN

ONBEVOEGDE UITOEFENING DER TANDHEELKUNDE

door

Mr. Dr. A. J. R. HEINSIUS.

De onbevoegde uitoefening der tandheelkunde is strafbaar en desondanks tiert zij welig. Er zijn individuën, die kans zien feitelijk een omvangrijke tandheelkundige praktijk uit te oefenen, zonder de door de wet vereischte bevoegdheid te bezitten. Hoe is dit mogelijk? Kan men de strafwet straffeloos ontduiken? Ik wil trachten den lezers van dit blad een antwoord op deze vragen te geven. De onbevoegde uitoefening der tandheelkunde schaadt, naast de maatschappij als geheel, in het bijzonder de bevoegde tandartsen. Actie tegen het kwaad wordt allereerst van hen verwacht. Om dezen reden zal de juridische kwestie van de strafbaarheid den lezer van dit blad misschien interesseeren.

Artikel 436 eerste lid van het Wetboek van Strafrecht luidt: „Hij die, niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep, „waartoe de wet eene toelating vordert, buiten noodzaak dat „beroep uitoefent, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.” Blijkens het laatste lid van dit artikel, kan, bij recidive binnen twee jaar, in plaats van boete, *hechtenis* worden opgelegd.

Ziedaar de strafbepaling. Ter toelichting diene het volgende.

Tot de uitoefening van zekere beroepen is eene „toelating” vereischt, welke slechts verleend wordt aan hen, die proeven hebben afgelegd van hun bekwaamheid. De voornaamste be-

roepen, die eene toelating vorderen, zijn die van stuurman, leeraar, arts, tandarts en veearts. Voor den tandarts is dit geregeld in art. 8 van de wet van 1878 (gew. 1913), volgens hetwelk men den „titel van tandarts” moet bezitten, een titel, die slechts verleend wordt na het met goed gevolg afleggen van zekere examens.

Slechts de tandarts is bevoegd de tandheelkunde uit te oefenen. Wat onder uitoefening der tandheelkunde moet worden verstaan, wordt nader omschreven in art. 7 der wet van 1876 (gew. 1913), dat de volgende opsomming geeft: de behandeling van de ziekten der tanden en die van tandkassen en tandvleesch; de behandeling van anomalieën in den stand der tanden; en eindelijk de toepassing der tandprothese. Deze omschrijving (ik heb haar een weinig verkort weergegeven) is voor ieder tandarts duidelijk genoeg. Een enkel woord over „toepassing der tandprothese”. Te Winschoten poogde een listig techniker straffeloos te blijven door zijn patient de lepel met stents in de hand te geven. Deze patient zou nu geheel zelfstandig den afdruk gemaakt hebben. Het baatte niet! Voorgelicht door den deskundige, besliste de kantonrechter, dat het onmogelijk is op deze wijze een goeden afdruk te krijgen; de techniker moest nog iets méér gedaan hebben. En de man werd veroordeeld. ¹⁾ Dit geval is m. i. interessant, omdat het zoo duidelijk aantoon, welke de verhouding is tusschen techniker en tandarts. De eerste is bevoegd tot het vervaardigen van technische hulpmiddelen. Maar de eigenlijke uitoefening der tandheelkunst, de *behandeling van den patient*, is uitsluitend den tandarts toegestaan.

De onbevoegde uitoefening der tandheelkunde is slechts strafbaar, indien zij geschiedt „buiten noodzaak”. Wat beteekent dit? Dat een techniker, die, ten einde met vrouw en twaalf kinderen op luxueuse wijze door de wereld te komen, zich genoodzaakt ziet zelf patienten te gaan behandelen, straffeloos blijft? Allerminst! Gesteld, dat voor mijn oogen een auto-on-

¹⁾ Deze beslissing is door den Hoogen Raad bevestigd.

geluk gebeurt en ik het slachtoffer voor doodbloeden behoed, door hem te verbinden. In zoo'n geval ben ik wel genoodzaakt de geneeskunde uit te oefenen. Dat ik dan, hoezeer onbevoegd, straffeloos moet blijven, heeft de wetgever nog eens boven allen twijfel willen verheffen. — Het gegeven voorbeeld betreft de geneeskunde. Een geval, dat men genoodzaakt is, onbevoegd de tandheelkunde uit te oefenen, is nauwelijks te bedenken. Een tandziekte is zelden zóó acuut, dat niet op den tandarts kan worden gewacht! De rechter pleegt het dan ook met het vereischte, dat buiten noodzaak gehandeld is, licht te nemen. Hij vraagt beklagde, of het hem bekend is, dat in de omgeving een bevoegd tandarts gevestigd is. En als beklagde dit toegeeft — hij kan het moeilijk ontkennen! — dan wordt hij geacht buiten noodzaak te hebben gehandeld.

De wet stelt strafbaar het uitoefenen van een „beroep”, zonder dat men de vereischte toelating bezit. Derhalve is het onbevoegd uitoefenen van geneeskunde, tandheelkunde, enz., slechts strafbaar, als men van die uitoefening een beroep maakt. Een krachtige aanwijzing, dat dit het geval is, ziet de rechter hierin, dat *betaling* is aangenomen of gevorderd. Waaruit niet volgt, dat, indien géén betaling aanwezig is, ook per se van geen beroepsdaad sprake is. Dit kan toch wel het geval zijn. Gesteld b.v., dat iemand zich vestigt als wonderdokter, of als „American dentist”, of onder een andere benaming, die aanduidt, dat men van zins is onbevoegd de praktijk uit te oefenen. Dan is iedere genees-, respectievelijk tandheelkundige behandeling strafbaar, ook al kan geen betaling worden bewezen. Immers uit de omstandigheden blijkt duidelijk, dat de behandeling de uitoefening was van een beroep. — Niet strafbaar is de moeder, die haar kind een losse melktand uittrekt, want zij verricht deze handeling niet als beroep. Straffeloos ook blijven de studenten, die op het Tandheelkundige Instituut te Utrecht de tandheelkundige praktijk uitoefenen. Immers, weliswaar bezitten zij nog niet de door de wet gevorderde toelating, maar zij oefenen het vak niet als beroep uit.

Kan een onbevoegde zich „dekken”? Men weet wat hieronder verstaan wordt. Een tandarts verleent zijn tegenwoordigheid of, meestal, slechts zijn naam en de techniker beweert dan gedekt te zijn. Naar het oordeel van schrijver dezes *volkomen ten onrechte*. Wie onbevoegd is, blijft onbevoegd. Denk eens aan, dat een chirurg eene gewichtige operatie liet verrichten door een slager, terwijl hij zelf in een hoek zijn krant zat te lezen! De uitoefening der tandheekkunde, nader omschreven in art. 7 der wet van 1876 en, in tegenstelling tot het louter technisch werk van den techniker, te qualificeeren als: de behandeling van den patient, is bij uitsluiting den tandarts voorbehouden. Deze behandeling door een ander te doen verrichten mag hij evenmin als een leeraar zijne lessen mag laten geven door één zijner leerlingen; of een jong-matroos, gedekt door den naam van een stuurman-aan-den-wal, bevoegd zou zijn tot het besturen van een zeeschip. Wie zonder de door de wet gevorderde toelating, buiten noodzaak, het vak van leeraar, stuurman, arts, tandarts of veearts uitoefent, als beroep, is strafbaar volgens art. 436 W. v. Str., ook al wordt hij gedekt.

De in deze bladzijden gegeven populaire uiteenzetting toont, naar ik geloof, voldoende, dat op het stuk van de onbevoegde uitoefening der tandheekkunde de strafwet vrij rationeel is en vrij streng. En toch weet de onbevoegde uitoefening zich te handhaven! Dat dit op grooten schaal mogelijk is, ligt hoofdzakelijk hieraan, dat de wet niet krachtig genoeg wordt uitgevoerd. Bij den Minister van Justitie als hoofd van het Parket aan te dringen op veelvuldige en doortastende vervolging, zou zeker nuttig zijn. Nuttig ook door een omvangrijke, doeltreffende propaganda het publiek te wijzen op de gevaren. Zulk een propaganda bereikt van zelf ook de leden der Rechterlijke Macht, die op deze wijze wellicht bewogen worden hooger boeten op te leggen en, in geval van recidive, de straf der hechtenis toe te passen. Waarlijk, indien Parket en Rechterlijke Macht in de gewenschte richting samenwerkten, was deze misstand in korten tijd de wereld uit!

De onbevoegde uitoefening der tandheelkunde is een kwaad, dat met alle macht bestreden moet worden. Niet in de laatste plaats in het belang der tandartsen zelf, wier naam door deze onbevoegde collega's wordt geschaad. Maar veel meer nog in het belang der volksgezondheid die door hunne onkunde bedreigd wordt. En eindelijk in het belang der tandheelkundige wetenschap, die door deze hare beoefenaren in discrediet zou geraken. *Het corps der tandartsen zette zijne actie met hernieuwde krachten voort!!*

Amsterdam, December 1922.
